

KLAIPĖDOS FORUMAS

KLAIPĖDOS FORUMO DEKLARACIJA

2018 m. Sausio 12 d.

Klaipėda

“Miestui ir Valstybei!”

Mes, Klaipėdos Forumo dalyviai, susirūpinę dėl Klaipėdos miesto ir Lietuvos padėties, **teigiame:**

Praėjus ketvirčiui amžiaus po Nepriklausomybės atkūrimo, Klaipėdos miesto ir jo krašto gyventojai praranda teisę į sąžiningą ir orią savivaldą, o Lietuva vėl susiduria su egzistenciniais iššūkiais, keliančiais pavojų tautos ir valstybės būčiai bei išlikimui. Tinkamai atsakyti į šiuos iššūkius ir juos sėkmingai įveikti įmanoma tik pirmiausia juos aiškiai ir atvirai įvardijus. Tačiau mūsų mieste ir valstybėje tai daryti vengiama. Atvirą ir sąžiningą tiesos sakymą beveik visiškai užgožia ideologinis melas apie tikrąją krašto būklę. Šios propagandos esmę glaustai sutelkia ir iškalbingai atspindi nuolatos kartojamas lozunginis teiginys, kad dabartinė Lietuva yra saugiausia ir labiausiai klestinti per visą savo ilgaamžę istoriją. Tiesą apie tautos ir valstybės būklę nutylinti, slepianti ir iškraipanti propaganda skleidžiama piliečiams tuo metu, kai, siekiant pašalinti Lietuvai iškilusias ir vis augančias grėsmes, darosi ypač svarbu demokratiškai, atsakingai ir sąžiningai svarstyti gyvybiškai svarbius Lietuvos vidaus ir išorės reikalus.

I

Nykstant lietuvių vienybei, istorinei atminčiai ir kultūriniam paveldui, kyla pavojus Lietuvos suverenumui Klaipėdos mieste. “Protų nutekėjimas”, Klaipėdos universiteto padėtį sunkinančios aplinkybės yra tik ledkalnio viršūnė, kuri po savimi slepia kur kas didesnes ir sudėtingesnes visuomenės sociokultūrinės problemas. Lietuvių Tauta dar XX a. pr. ryžtingai kovojusi ir siekusi Klaipėdos krašto prijungimo ir jaunos Lietuvos valstybės kūrimo, šiandien yra praradusi vieningą idėją ir ateities strategiją. Toks moralinis ir ideologinis badas verčia Klaipėdos miesto ir jo krašto intelektualus telktis svarbiai diskusijai dėl Klaipėdos ir jo krašto ateities.

II

Didėjant sumaiščiai tarptautinėje arenoje, blogėja Lietuvos geopolitinė padėtis ir kyla naujos grėsmės nacionaliniam saugumui. Lietuvos narystė ES ir NATO pagrįstai laikoma svarbiu šalies saugumo laidu. Tačiau yrant pokariu susiklosčiusiai tarptautinei saugumo sistemai, šios narystės teikiamos mūsų valstybės saugumo garantijos darosi ne tokios tvirtos, kaip iki šiol manyta. Blogiausias *Realpolitik* tradicijas tęsiantis Lietuvos strateginių partnerių – galingiausių ir įtakingiausių Vakarų šalių – elgesys vykstant geopolitiniam konfliktui dėl Ukrainos turėjo tapti paskata blaiviau ir kritiškiau permąstyti valstybės saugumo būklę. Vienas iš veiksmingiausių būdų jam stiprinti – skatinti ir telkti visuomenę daugiau domėtis ir labiau rūpintis savo valstybės saugumo reikalais. Užuoat propagandiškai raminus šalies piliečius trafaretinėmis frazėmis, kad „Lietuva tikrai saugi“, nes „NATO mus apgins“, turi būti aiškiai ir nedviprasmiškai pasakyta, kad pasikeitusiomis aplinkybėmis besąlygiškai kliautis kitų šalių parama nacionalinio saugumo srityje būtų netoliaregiška ir neatsargu. Valdžios pagarba piliečiams ir abipusiu pasitikėjimu grindžiamas dialogas šalies gynybos klausimais galėtų tapti svarbiu nacionalinį saugumą stiprinančiu veiksmu. Tinkamai apie šalies saugumo padėtį informuojama visuomenė lengviau ir greičiau persiimtų ir pradėtų praktiškai vadovautis nuostata, kad Lietuvos valstybės gynimas ir išsaugojimas yra ne jos geopolitinių ir karinių sąjungininkų, bet pirmiausiai jos pačios piliečių moralinė ir patriotinė pareiga.

III

Su Lietuvos ekonominio ir socialinio gyvenimo tikrove prasilenkia ir oficialiosios propagandos mitas, kad valstybės dvidešimt penkerių metų raida yra „sėkmės istorija“ – visapusiškos ir sparčios šalies pažangos bei jos piliečių gerovės nuolatinio augimo laikotarpis. Vardijant šiuo tarpsniu Lietuvoje įvykusias ženklias ir neretai teigiamas permainas ir pasiektus laimėjimus, sąmoningai stengiamasi nutylėti arba sumenkinti vienpusišką ir iškreiptą klestinčio krašto vaizdinį paneigiantį svarbiausią dalyką: dėl ydingos ekonominės ir socialinės politikos sukeltos masinės emigracijos lietuviai tapo viena iš sparčiausiai nykstančių Europos tautų. Demografinė gyventojų skaičiaus kitimo dinamika yra pagrindinis ir objektyviausias bet kurios šalies tikrosios padėties ir jos raidos tendencijų rodiklis. Jis nepaneigiamai liudija, kad Lietuva išgyvena demografinę katastrofą, galinčią jau palyginti netolimoje ateityje baigtis tautos ir jos sukurtos valstybės išnykimu. Milžiniškas emigracijos bangas ir sparčiausią istorijoje fizinį Lietuvos nykimą lemianti ekonominė ir turtinė nelygybė bei vieni didžiausių ES socialinės atskirties mastai ne tik kelia pavojų Lietuvos išlikimui ir ateičiai, bet jau dabar yra tiesioginė grėsmė šalies nacionaliniam saugumui. Atkurtos

Lietuvos valstybės gyvenimo ir joje vykdomos ekonominės bei socialinės politikos „norma“ paverstas abejingumas bendrajam visuomenės ir tautos gėriui sukūrė ir palaiko palankią dirvą rasti gausioms savo valstybe nusivylusių ir nepasitikinčių, jai susvetimėjusių ir realiai arba potencialiai nelojalių piliečių grupėms. Tačiau įsitikinusių ir nesutaikomų Lietuvos valstybės priešų iš jų yra mažuma. Todėl užuot nuolatos propagandiškai pūtus ir eskalavus Lietuvai iš principo neabejotinai pavojingos „penktosios kolonos“ temą, šalies valdžiai seniai derėjo aiškiai suvokti ir atvirai pripažinti, kad vien propagandinėmis-agitacinėmis priemonėmis ir kampanijomis neįmanoma pašalinti objektyvių piliečių nepasitenkinimo valstybe priežasčių. Augančio geopolitinio netikrumo ir nesaugumo akivaizdoje Lietuvos valstybė, ir pirmiausia jos valdantieji sluoksniai, privalo liautis vadovautis savo susikurtomis ideologinėmis ir propagandinėmis iliuzijomis apie „klestinčią Lietuvą“ ir pagaliau pradėti darbus, o ne tik žodžiais įgyvendinti tautos ir visuomenės pilietinį solidarumą ir sanglaudą stiprinančią ekonominę, socialinę ir informacinę politiką. Tokia iš tiesų nauja – visuomenę vienijanti ir telkianti, o ne ją supriešinanti ir skaldanti, kaip yra iki šiol, – politika seniai gyvybiškai reikalinga ir turi būti nedelsiant pradėta vykdyti. Blogėjant Lietuvos tarptautinei ir saugumo padėčiai, būtina įgyvendinti esmines ir konstruktyvias, o ne kosmetines ir destruktivas visų krašto vidaus gyvenimo sričių reformas. Ryžtingos ir nuoseklios, visos tautos ir visuomenės, o ne vien privilegijuotų grupių interesus atitinkančios reformos realiai, o ne tik deklaratyviai stiprintų šalies saugumo ir gynybos pagrindus. Bendrojo tautos ir visuomenės gėrio siekimu grindžiama ekonominė ir socialinė politika leistų atkurti savo vertę ir orumą vėl atgavusio Lietuvos piliečio ryšį su valstybe. Tokia politika padėtų ugdyti visų piliečių pagarbą ir lojalumą savo valstybei ir skatintų jų patriotinį ryžtą prireikus nedvejojant ginti savo šalį, todėl ji galėtų ir turėtų tapti vienu tvirčiausių Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atraminių stulpų.

IV

Viešojoje erdvėje įtvirtintas ir tiesą apie šalies padėtį užgožiantis propagandinis melas yra pagrindinė kliūtis atvirai ir sąžiningai įvardyti bei mėginti sutelktai ir valingai įveikti abu Lietuvos istorijoje jau patirtus ir atlaikytus, bet vėl iškilusius egzistencinius iššūkius – tautos išnykimo ir valstybingumo praradimo grėsmes. Tačiau šios grėsmės faktiškai ir toliau nėra pripažįstamos, o tautai ir visuomenei susitelkti gyvybiškai būtinas lygiavertis ir konstruktyvus piliečių ir valdžios dialogas ir bendradarbiavimas nevyksta. Lietuvos ateičiai abejingi šalies valdantieji sluoksniai vengia prisiimti pilietinę ir politinę atsakomybę už krašto likimą ir ateitį. Jų veiksmus idėjiškai grindžiantis programinis dokumentas *Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“*, pompastiškai vadinamas „Lietuvos ateities vizija“, iš tiesų

yra lietuvių tautos ir valstybės kelio visiško su(si)naikinimo ir išnykimo link gairės. Priėmusi ir praktiškai įgyvendinanti šią strategiją Lietuva tapo pirmąja ir vienintele ES ar net pasaulio šalimi, oficialiai išsižadėjusia tikslo sąmoningai ir valingai užtikrinti savo tautos ir valstybės išlikimą – savo kultūrinę bei politinę būtį ir jos istorinį tęstinumą. Įgyvendinus strategijos nuostatas iš Lietuvos liktų tik pavadinimas. Joje numatyta kurti „globali“ ir pasauliui tariamai „atvira“ Lietuva neturi jokių galimybių išlikti ir yra pasmerkta išnykti. Vizija „Lietuva 2030“ turi būti vienareikšmiškai vertinama kaip valdančiųjų sluoksnių sąmoningai pasirinkta ir kraštui primesta „savanoriškos“ savižudybės filosofija. Ją propaguojant ir praktiškai įgyvendinant nutylima, kad masiškai ir sparčiai išvykstant dabartiniams šalies gyventojams, neatpažįstamai pasikeistų šalies demografinis vaizdas ir kultūrinis tapatumas, kad net mėginantieji palaikyti ryšius su Tėvyne ir išsaugoti pilietybę emigrantai negali būti visaverčiai Lietuvos valstybės piliečiai ir jos kasdieniai kūrėjai, ir kad dabar po įvairius kraštus pasklidusių lietuvių išėivių lemtis aiški – absoliuti jų dauguma neišvengiamai per trumpą laiką nutautės, kaip kad nutiko per ankstesnes emigracijos bangas Tėvynę palikusiems jų pirmtakams. *Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“* yra ne kurianti, bet griauianti krašto ateities vizija, nes joje paneigiama fundamentali pasaulio ir pačios Lietuvos istorijos ne kartą paliudyta tiesa – bet kuri tauta ir valstybė gali išlikti tik tol, kol turi valią būti ir sąmoningai teigia savo buvimą pasaulyje ir istorijoje.

V

Dvasiškai ir fiziškai nykstanti Lietuva nėra pasiruošusi ir neįstengia tinkamai reaguoti į jai iškilusius egzistencinius iššūkius. Valdžios sluoksniuose vyrauja abejingumas šalies likimui ir susitaikymas su tariamai neišvengiamu tautos bei valstybės išnykimu. Tačiau ir visuomenę kausto moralinis, politinis ir intelektualinis sąstingis, darantis ją iš esmės tik bejėge ir pasyvia Lietuvai didėjančių grėsmių bei tautos ir valstybės merdėjimo ir nykimo stebėtoja. Bejėgiškumo priežastys nėra tik vidinės. ES viršūnių spartinama ir gilinama integracija vis akivaizdžiau virsta savavališku ir prievartiniu „europeizavimu“, kuriam vykstant faktiškai naikinama nuo XV iki XX a. vidurio egzistavusi Europa. Beatodairiškai griauamas „iš viršaus“ vienijamo žemyno religinis ir civilizacinis paveldas bei tapatumas. Europos kultūrų įvairovę šimtmečiais laidavusios tautos yra laikomos pasmerktomis išnykti istorinėmis atgyvenomis, o europinių šalių bendriją sudariusios jų sukurtos valstybės vertinamos kaip pagrindiniai integracijos kliuviniai. Jos yra slapta naikinamos nuolatos siaurinant jų suverenias galias. Penkis dešimtmečius visapusiškai „sovietizuota“ ir smarkiai nukentėjusi Lietuvos visuomenė dabar yra „europeizuojama“ – sekuliarizuojama, ištautinama ir išvalstybinama – su dar didesniu užmoju ir įkarščiu,

negu tarybinės okupacijos metais. Atkūrus valstybę toliau sistemingai naikinamas Lietuvos vakarietiško klasikinio krikščioniško tapatumo ir tautinės savasties šerdį sudarantis religinis-moralinis ir kultūrinis paveldas. Nuosekliai ir metodiškai griaunant moralinius Lietuvos visuomenės bendruomeninio gyvenimo pagrindus, ardomi jos narių bendrystės ir solidarumo saitai, neigiama ir diskredituojama pati bendrojo visuomenės gėrio idėja. Todėl šalyje nėra jokiems didesniems tikslams gebančios susitelkti ir darniai veikti pilietinės bei politinės visuomenės – ji faktiškai išnyko virsdama beforme atomizuotų ir izoliuotų, tik savo privačių arba grupinių interesų siekiančių nupilietintų individų-vartotojų mase. Dėl kryptingai vykdomos „europeizuojančios“ ištautinimo politikos lietuvių tauta kaip savarankiškas, siekiantis išlikti ir valingai valdyti savo likimą politinis ir istorinis subjektas šiuo metu neegzistuoja. Ji gyvuoja tik kaip ta pačia kalba šnekanti, bet tautą sukūrusios bendros praeities, kolektyvinės bendrystės neatsimenanti ir nevertinanti ir tapatumo jausmą praradusi, negebanti įsivaizduoti savo bendros ateities ir susitaikiusi su savo išnykimo perspektyva padirka nupolitintų individų aibė. Atkurtoji Lietuvos valstybė kaip nepriklausomas politinis ir tarptautinės teisės subjektas šiuo metu taip pat neegzistuoja ir yra nepajėgi atlikti visavertei valstybei būdingų funkcijų ir deramai vykdyti pareigų ją įsteigusiai tautai ir visiems savo piliečiams. Valstybė naikinama ir faktiškai išnyko jos valdantiejiems sluoksniams nedemokratiškai, tautos ir visuomenės valios neatsiklausus perdavinėjant ES jos suverenias galias, kurių automatiškai atsisakyti neįpareigoja tautos referendumu patvirtinta Lietuvos stojimo į Sąjungą sutartis. Žingsnis po žingsnio „savanoriškai“ atsisakant šalies suvereniteto ne tik vogčiomis siaurinamas ir tolydžio menksta Lietuvos valstybės savarankiškumas, bet padedama stiprėti pačiai ES kaip nevalstybiniam, nepolitiniam ir nedemokratiškam dariniui, neigiančiam patį suverenios tautos ir nepriklausomos tautinės valstybės principą. Išvalstybinta ir tik formaliai suvereni Lietuvos Respublika yra antrarūšė ES narė – realaus savarankiškumo neturintis Sąjungos teritorinis vienetas, kurio valdančioji administracija klusniai ir net akylai vykdo visus, net šaliai ir jos gyventojams nenaudingus „Centro“ nurodymus ir įsakymus. Didžioji šalies piliečių dalis nesuvokė, o ir šiandien nesupranta Lietuvos išvalstybinimo keliamo pavojaus krašto ateičiai, todėl nepajėgia sutelktai ir veiksmingai pasipriešinti vykstančiam slaptam ir neteisėtam šalies suvereniteto griovimui. Pasyviai stebėdama, kaip yra naikinami paskutiniai Lietuvos suverenumo likučiai, šalies visuomenė beveik visiškai negina jau atvirai žlugdomos savo valstybės.

VI

Remdamiesi šiuo Klaipėdos miesto, jo krašto ir Lietuvos valstybės geopolitinės ir saugumo padėties bei šalies vidaus būklės ir ateities perspektyvų vertinimu, pareiškiame:

Klaipėdos miestas ir jo kraštas ilgus metus buvęs Prūsijos karalystės ir Vokietijos imperijos dalimi, 1923 m. Martyno Jankaus, Ernesto Galvanausko ir kitų Tautos herojų pastangomis buvo prijungtas prie Lietuvos Respublikos, tuometinė jauna Lietuvos valstybė siekdama būti ekonomiškai nepriklausoma susidūrė su įtemptu krašto valdymu, kuris tęsėsi iki Trečiojo reicho invazijos į Klaipėdos kraštą. Vėliau Klaipėdos miesto ir krašto istoriją sėkmingai trynė TSRS. Dėl šių istorinių aplinkybių būtina atsižvelgti į Tautos praeitį ir susitelkus atkurti Klaipėdos miesto bei jo krašto kultūrinę, moralinę ir vertybinę paradigmas, ugdyti jaunosios kartos etninę savivoką. Taip pat diegti visuomenei supratimą apie šio krašto ir miesto istorijos svarbą Lietuvai.

Lietuvos priklausomybė Vakarų krikščioniškojo pasaulio civilizacinei ir kultūrinei erdvei yra nepajudinama istorinė duotybė ir prieš ketvirtį amžiaus valstybės steigėjo ir suvereno – tautos – dar kartą sąmoningai ir laisvai patvirtintas neabejotinas ir neatšaukiamas apsisprendimas. Tačiau ši priklausomybė šiai erdvei neturi būti suprantama kaip reikalaujanti aklo paklusnumo bet kokioms ES politinio elito iniciatyvoms. Lietuvos priklausymas ES jokiais aplinkybėmis neturi griauti tautos religinės, moralinės ir politinės laisvės, žlugdyti jos dvasinės savasties bei jos gyvybinių ir kūrybinių galių, ji taip pat neturi silpninti ir naikinti tautos sukurtos ir šimtmečiais gintos valstybės.

Lietuva žengia į naują – neabejotinai vieną sunkiausių ir pavojingiausių – savo ilgaamžės istorijos tarpsnį. Jos laukia egzistenciniai – civilizaciniai ir geopolitiniai – pavojai ir iššūkiai, kuriuos įmanoma įveikti tik glaudžiai bendradarbiaujant su kitomis išlikti siekiančiomis Europos tautomis. Tačiau besivienijančios Europos tautos ir valstybės neturi tapti jų dvasinę ir kultūrinę savastį ir gyvastingumą griaušančių, žemyną nežinoma kryptimi vedančių ES politinių ir biurokratinių viršūnių savavališkų, trumparegiškų, nemokšiškų ir neatsakingų sprendimų bei veiksmų įkaitėmis ir aukomis. Europą išgelbėti gali tik visapusiškas gelminis dvasinis, moralinis ir politinis atsinaujinimas. Atvedusį į aklavietę ligšiolinį integracijos modelį turi pakeisti kita vieningos Europos vizija – negyvybinga ir neveiksminga dabartinė ES turi būti pertvarkyta į tikrai demokratišką ir lygiateisę laisvų tautų ir suverenių valstybių bendriją.

Lietuva kaip tauta ir valstybė atgimti ir išlikti gali tik įsitraukdama į visapusišką gelminį Europos atsinaujinimą. Tapimas aktyvia tokio atsinaujinimo rėmėja ir dalyve taptų pamatine tautos ir valstybės atsinaujinimo sąlyga. Lygiateisiškai ir lygiavertiškai dalyvauti Europos atsinaujinime įstengtų tik keistis ir tobulėti sugebanti Lietuvos visuomenė. Tokia visuomenė turėtų būti aiškiai apibrėžtą dvasinį bei kultūrinį tapatumą turinti ir puoselėjanti, asmens moralinę atsakomybę ir pareigas savo bendruomenei ir žmonijai virš abstrakčiai ir siaurai suprantamų grynai egoistinių „individo teisių“ iškelti gebanti, tautinę

savastį ir orumą branginanti ir ugdanti, politiškai sąmoninga ir organizuota bei savo valstybę turėti ir išsaugoti siekianti laisvų žmonių ir atsakingų krašto piliečių bendrija. Lietuvoje tokios visuomenės kol kas ne tik nėra, bet yra sąmoningai ir kryptingai griaunamos pačios jos egzistavimo prielaidos bei sąlygos. Todėl privalome sąmoningomis ir valingomis pastangomis tapti Lietuvos likimą į savo rankas perimti ir savarankiškai imtis iniciatyvos išsaugoti tautą ir valstybę sugėbančia visuomene.

*Vadovaudamiesi nuostata, kad Lietuvą galima išsaugoti ne tik valdžios, bet pirmiausia sutelktomis visos tautos ir visoms šalyje gyvenančioms tautinėms bendrijoms priklausančių patriotiškų piliečių pastangomis, **sieksime:***

Tapti telkiančia pilietine bendrija. Pagrindinis mūsų tikslas – siekti esminio tautos, valstybės ir klaipėdiečių-klaipėdiškių atsinaujinimo, kuris yra būtina Lietuvos išlikimo šiuolaikiniame pasaulyje sąlyga. Šį tikslą įgyvendindami gaivinsime ir ugdysime šiuo metu sunykusią ir merdinčią politinę lietuvių tautą, vėl pajėgsiančią būti savarankišku politikos ir istorijos subjektu ir pasiruošusią tapti nepriklausomos ir demokratinės Lietuvos valstybės atkūrėja ir suverenu.

Šį tikslą įgyvendinsime:

- saugodami ir puoselėdami Klaipėdos miesto ir jo krašto istorijos bei kultūros paveldą ir atmintį kaip būtiną sąlygą masiškai sunykusiam piliečių moralinio orumo, tautinės savigarbos ir didžiavimosi savo valstybe jausmui atkurti;
- nuosekliai ir kryptingai gaivindami ir ugdydami sunykusią Mažosios Lietuvos tautinę sąmonę, kurios atkūrimas yra būtina sąlyga politiškai brandžiai lietuvių tautai ir nepriklausomai Lietuvos valstybei atgimti;
- kurdami šiuolaikinio pasaulio realijas atitinkančią pozityvią ir ilgalaikę lietuvių tautos ir valstybės plėtros strategiją ir projektą – „XXI a. Lietuvos viziją“, kurią įgyvendinant būtų laiduotas Tautos ir Valstybės geopolitinės būties tvarumas ir istorinis tęstinumas;
- plėtodami ir visuomenėje skleisdami pilietines ir patriotines Lietuvos piliečių nuostatas formuojančią ir juos telkiančią bei įkvepiančią Tautos ir Valstybės gaivinimo ir atkūrimo idėją;

- dalyvaudami visuomeniniame, politiniame miesto savivaldos ir Lietuvos gyvenime bei taikiomis demokratinėmis-teisinėmis priemonėmis, ir būdais siekdami, kad piliečiams būtų sugrąžintos iš jų atimtos politinės šalies suvereno teisės.

*Vertindami galimą Klaipėdos Forumo indėlį į šiuo metu sumenkusios Lietuvos ir Klaipėdos miesto laisvės dvasios gaivinimą ir politinės lietuvių tautos ir valstybės atsinaujinimą, **esame įsitikinę:***

Sutartinai ir kryptingai dirbdami Klaipėdoje sulauksime dienos, kai visoje Lietuvoje telksis patriotiškų piliečių forumai. Neabejojame, kad Klaipėdos forumas, taps stipria bendruomene pajėgsiančia vėl iškelti ir į politinę darbotvarkę įtraukti iš miestiečių ir tautos atimtų suverenių galių susigrąžinimo klausimą.

“Esame viena tauta, viena žemė, viena Lietuva.” Vardan Tos!